

L'arsa a Zorten

Glera ils 29 Avost 1916 , in beal sche da stat.

Ils peurs eran anc a Cuelm fatschantos cun far ils maiers (carals) , il qual fain vagneva par granda part mano a tgiesa. En las vischnancas eran las bleras tgiesas durand il fanar a Cuolm betg habitadas. Glera da quel taimp poce gleut an vischnanca, pigland'or la tgiesa da pover, a Zorten. Quella tgiesa era habitada sur on , i sacatavan la prinzipalmaitch 2 - 3 Mungias cun in per vigls e var. 10 - 14 unfants.

Entras deus buabs Herrmann ed Alexander ils quals an fatsch tarmails cun fia aintan in avugl egl davento la disgratga tar la qualla 6 tgiesas ed 8 clavadoiras en daventadas l'unfrenda dallas flomas.

La saira a las 7 ca. a in peur J. D. Rischatsch, tgi era sto cun fain a Tgiesa, observe davend'ils Tarschiels sco la fimera ed er las flomas vagnevan ord la clavadoira da Pol Fidel Parpan e Gudintsch Tanno, aintadem Zorten.

El e immediat i si Plattasdzar ed anseman cul scolast Arpagaus alarmo ils habitans a Sporz, Tgantieni e Spoina. Tot tgi tgi a savi e pudi e curri a Zorten par schidar a combatter il sgarschaivel fia.

Ils amprens Omens cul Cumandant Toni Parpan an piglio la spreza nova, tgi era plazada sisom Lain e mes quella an funczieun vid'la truasch granda a Zorten. Scu il sotsigno e rivo tar la tgiesa dalla spreza era Schonlargias Parpan, bi rivo or da Spoina, landervoi da piglier a mams la stgiela granda nova. An madem mument e er Gudintsch Bergamin rivo e neus vain purto u stratsch quel Monstereun pasant tchen schun Curtschin. La e rivo si da Zorten Schonantoni Cantieni cun ils ses pompiers e piglo a mams e siua er duvro la stgiela. Il fia veve schon saraso da talamaniera, tga angual antras avoir la stgiela ani savi ratignair el dalla tgiesa da Lozi Linard Simonet e Adam Tanno.

Ils bietschs da Pol Fidel Parpan, Gudintsch Tanno, Schatgan e Batist Margreth, Schonantoni Margreth, Largias e Pol Bergamin e Duno Simonet eran ossa schon tot an floma.

Par mantignair aua ala truasch granda e vagni organiso dil sagond Cumandant Pol Fr. Hartmann in transport d'aua digl ual dala tgiesa da scola. Quaeran tot tgi tgi pudeva dar ina sadeala aua dad oin mam an loter a cadaina, femnas e matatschs eran plazos davene la tgiesa da scola tras zantieri tochen la truasch. Uschoa egl sto pussebal da mantignair aua avondopar la funczieun dalla spreza.

Dantand ardeva er schon il davos bietsch da Lozi Flurin sisom Zorten sur voia. Il loft purtava schenlas an fia tochen soi antorn il got da laraschs. Glera priuel tga er anc lez saves tgapar fia.

Ainten il dacors da pocas euras en rivos an aschid ils pompiers datot las vischnanca d'antorn. Quels da Tusam vevan plazo la spreza or il Men. Ma dantand ardeva er il clavo sur la tgiesa dils Caloster(L.L.Simonet) uschoa tgi glera grandpriuel da stuair laschier arder ils bitschs da giochen Bergamin-Cantieni ed anavant lantiera part seura.

An quel mument e davento ansatge tga tots ils presaints an betg spitscho ni patertscho. Rev. Pader Marcel da Marmorera plevant aVaz e compari siñ ils stgilems basslgia da s.Duno cun il Sanctissim e do ina bediczieun. An poc mument agl antschiet a plover scu da svidar.Ossa eran las massas sadealas danvanz. L'aua e la forza da combatter igl elemaint scarschanti tgi mantgieva li pusanza humana e vagnida tras la pusanza Divina e lotra part dalla vischnanca e stada preservada.

Ils habitans da Zorten e dil Men vevan rumascho las tgiesas e sapreparo per cas de betg pudair ratignair e stidar ilfia, per esser prompts da spindrar almanc il pusebel.La miraculeusa pluvoida a er preservo els d'ina granda disgraztga

Cheunter la damam an ils ples pompiers savi vagnir relaschos.
 Anc inmechti taimp e sto sche e notsch guardia e mintgatant
 davi puspe da stidar fia en oina ruoina u lotra, partge
 ils tocs fain meaz ars davan adoina puspe nutrimaint.
 Il priuel per parseunas e sto anqual en la tgiesa da
 Schonantoni Margreth neua la famegla Corsini habitava,
 la quala a pudì vagnir spindrada sainza pi grand don vid
 las parseunas.

Da quelas familias tgi an pers ils bietschs an trais puspe
 biescho da nov, oina tgiesa e clavo, oina tgiesa ed oina
 clavadoira. Quater an cumpro oter bietschs e sois fameglas
 anstadas davend'leura sur on a Cuolm. Sisom Zorten neua
 gle sto ars scheu egl biescho da nov, ina tgiesa^e deus clavos
 anqual